

Cuprins

CAPITOLUL I. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND MOȘTENIREA	5
1. Noțiune. Felurile moștenirii. Caractere juridice	5
1.1. Noțiune. Precizări terminologice	5
1.2. Felurile moștenirii.....	7
1.3. Caracterele juridice ale transmisiunii succesoriale	10
2. Deschiderea moștenirii	15
2.1. Noțiune	15
2.2. Data deschiderii moștenirii	15
2.3. Locul deschiderii moștenirii	18
3. Condițiile generale ale dreptului de a moșteni	22
3.1. Enumerare.....	22
3.2. Capacitatea succesorală	22
3.3. Vocația succesorală	27
3.4. Nedemnitățile succesoriale.....	28
3.4.1. Noțiune și caractere juridice	28
3.4.2. Felurile nedemnității.....	29
3.4.4. Înlăturarea efectelor nedemnității	35
3.4.5. Invocarea nedemnității succesoriale	35
CAPITOLUL II. MOȘTENIREA LEGALĂ.....	38
1. Reguli generale.....	38
1.1. Condițiile dreptului de moștenire legală.....	38
1.1.1. Vocația succesorală legală.....	38
1.2. Principiile generale ale devoluțiunii legale a moștenirii.....	41
1.3. Reprezentarea succesorală	44
1.3.1. Noțiune	44
1.3.3. Modul în care operează reprezentarea	49
1.3.4. Efectele reprezentării succesoriale.....	52
1.3.4.1. Efectul general al reprezentării succesoriale.....	52
1.3.4.2. Efectul particular al reprezentării succesoriale	53

1.3.5. Probleme special legate de moștenirea prin reprezentare și prin retransmitere în condițiile Legii nr. 18/1991, ale Legii nr. 112/1995 și ale Legii nr. 10/2001	54
2. Reguli speciale aplicabile diferitelor categorii de moștenitori legali	56
2.1. Dreptul la moștenire al rudelor defunctului	56
2.1.1. Clasa întâi de moștenitori legali: descendenții defunctului	56
2.1.1.1 Modul de împărțire a moștenirii între descendenți	57
2.1.1.2. Caracterele juridice ale dreptului la moștenire al descendenților	59
2.1.2. Clasa a doua de moștenitori legali: ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați	59
2.1.2.1. Ascendenții privilegiați	60
2.1.2.2. Colateralii privilegiați	64
2.1.3. Clasa a treia de moștenitori legali: ascendenții ordinari	68
2.1.4. Clasa a patra de moștenitori legali: colateralii ordinari	69
2.2. Drepturile succesoriale ale soțului supraviețuitor al defunctului	71
2.2.1. Generalități	71
2.2.2. Condițiile cerute soțului supraviețuitor pentru a putea moșteni	71
2.2.3. Dreptul la moștenire al soțului supraviețuitor în raport de regimul matrimonial ales la încheierea căsătoriei	74
2.2.4. Enumerarea drepturilor succesoriale ale soțului supraviețuitor	75
2.3. Moștenirea vacantă	85
2.3.1. Noțiune. Cazuri	85
2.3.2. Beneficiari	87
2.3.3. Natură juridică	88
2.3.4. Particularități ale procedurii atribuirii moștenirii vacante	89

CAPITOLUL III. MOȘTENIREA TESTAMENTARĂ	93
1. Reguli generale privind moștenirea testamentară. Considerații privind testamentul	93
1.1. Evoluția istorică a noțiunii de testament. Definiție	93
1.2. Caractere juridice.....	96
1.3. Cuprinsul testamentului	97
1.4. Interpretarea, proba și legea aplicabilă testamentului.....	99
1.5. Condițiile de validitate ale testamentului	101
1.5.1. Precizări	101
1.5.2. Condițiile de fond	102
1.5.3. Condiții generale de formă privind testamentul	110
2. Formele testamentului	115
2.1. Testamentele ordinare.....	116
2.1.1. Testamentul olograf.....	116
2.1.2. Testamentul autentic	122
2.2. Testamentele privilegiate.....	129
2.3. Alte forme de testament.....	131
2.3.1 Testamentul sumelor și valorilor depozitate.....	132
2.3.2. Testamentul întocmit de un cetățean român aflat în străinătate	134
3. Regimul juridic aplicabil principalelor dispoziții testamentare	135
3.1. Legatul.....	135
3.1.1. Noțiunea de legat. Desemnarea legatarului	135
3.1.2. Clasificarea legatelor	137
3.1.2.1. Clasificarea legatelor după obiect.....	137
3.1.2.2. Clasificarea legatelor după modalități	146
3.1.3. Ineficacitatea legatelor.....	149
3.1.3.1. Nulitatea legatelor.....	149
3.1.3.2. Revocarea legatelor	150
3.1.3.3. Caducitatea legatelor	158
3.1.3.4. Destinația bunurilor constituind obiectul unui legat ineficace	163
3.2. Dezmoștenirea	166
3.2.1. Dezmoștenirea directă și indirectă.....	168
3.2.2. Efectele dezmoștenirii	170
3.2.3. Nulitatea dezmoștenirii.....	171
3.3. Execuțiunea testamentară	172

3.3.1. Noțiune	172
3.3.2. Natură juridică	173
3.3.3. Atribuțiile executorului testamentar	175
3.3.4. Încetarea execuțiunii testamentare	179
4. Limitele dreptului de dispoziție asupra bunurilor moștenirii.....	180
4.1. Oprirea actelor asupra unei succesiuni nedeschise, viitoare.....	180
4.2. Substituțiile fideicomisare	183
4.2.1. Considerații de ordin istoric.....	183
4.2.2. Substituțiile fideicomisare în sistemul actualului Cod civil.....	186
4.2.3. Liberalitățile reziduale	189
4.3. Oprirea liberalităților care încalcă rezerva succesorală	190
4.3.1. Rezerva succesorală.....	190
4.3.1.1. Caracterele juridice ale rezervei succesorale	193
4.3.1.2. Moștenitorii rezervatari.....	195
4.3.2. Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor...201	
4.3.2.1. Liberalitățile care intră sub incidența art. 1.090 C. civ.	202
4.3.2.2. Determinarea quantumului cotității disponibile speciale	203
4.3.2.3. Sancțiunea depășirii cotității disponibile speciale ...	205
4.3.3. Modul de calcul al rezervei succesorale și al cotității disponibile.....	205
4.3.4. Reducțiunea liberalităților excesive.....	210
4.3.4.1. Noțiune, titulari, modalitate de invocare.....	210
4.3.4.2. Ordinea reducăunii liberalităților excesive.....	211
4.3.4.3. Căi procedurale de realizare a reducăunii	216
4.3.4.4. Efectele reducăunii	218
4.3.4.5. Reducăunea unor liberalități speciale.....	222
4.3.4.6. Imputarea liberalităților excesive.....	224
4.3.5. Raportul donațiilor.....	225
4.3.5.1. Considerații introductive.....	225
4.3.5.2. Condițiile obligației legale de raport al donațiilor ...	227
4.3.5.3. Persoanele care pot cere raportul donațiilor.....	230
4.3.5.4. Donațiile supuse raportului. Excepții.....	231
4.3.5.5. Modul de efectuare a raportului.....	233

4.3.5.6. Căi de realizare a raportului.....	236
5. Transmisiunea moștenirii	237
5.1. Transmisiunea activului și pasivului succesoral.....	237
5.1.1. Obiectul transmisiunii succesorală	237
5.1.1.1. Activul succesoral.....	239
5.1.1.2. Pasivul succesoral.....	240
5.1.2. Transmisiunea activului succesoral	244
5.1.3. Transmiterea pasivului succesoral.....	245
5.1.3.1. Divizarea de drept a pasivului succesoral. Excepții	246
5.1.3.2. Contribuția moștenitorilor la datoriile plătite	248
5.2. Dreptul de opțiune succesorală	249
5.2.1. Noțiune, principii.....	249
5.2.2. Titularii dreptului de opțiune succesorală.....	251
5.2.3. Actul de opțiune succesorală	255
5.2.3.1. Condiții de validitate	256
5.2.3.2. Caractere juridice.....	258
5.2.4. Termenul de opțiune succesorală.....	261
5.2.4.1. Noțiune, natură juridică, domeniu de aplicare.....	261
5.2.4.2. Reducerea și prorogarea termenului de opțiune succesorală	264
5.2.4.3. Suspendarea și repunerea în termenul de opțiune succesorală	266
5.2.5. Retransmiterea dreptului de opțiune succesorală.....	268
5.2.6. Acceptarea moștenirii	271
5.2.6.1. Acceptarea voluntară a moștenirii	271
5.2.6.2. Acceptarea forțată a moștenirii.....	277
5.2.6.3. Efectele acceptării moștenirii	279
5.2.7. Renunțarea la moștenire	282
5.2.7.1. Noțiune și condiții de fond	282
5.2.7.2. Efectele renunțării la moștenire	284
5.2.7.3. Revocarea renunțării la moștenire	286
5.3. Dobândirea sezină	288
5.3.1. Considerații introductive	288
5.3.2. Noțiunea de sezină.....	288
5.3.3. Moștenitorii sezinari	290
5.3.4. Efectele sezină	290

5.3.5. Dobândirea sezinei de către moștenitorii legali nesezinari	292
5.3.6. Intrarea legatarului universal sau cu titlu universal în stăpânirea moștenirii	293
5.3.7. Predarea legatului cu titlu particular	294
5.4. Petiția de ereditate.....	296
5.4.1. Noțiuni	296
5.4.2. Părțile. Delimitare față de alte acțiuni	296
5.4.3. Caracterele juridice	297
5.4.4. Dovada calității moștenitor. Certificatul de moștenitor	298
5.4.5. Efectele recunoașterii calității de moștenitor	302
6. Indiviziunea și partajul succesoral.....	307
6.1. Indiviziunea succesorală.....	307
6.1.1. Regimul juridic al indiviziunii succesorală.....	308
6.1.2. Imprescriptibilitatea dreptului de a cere ieșirea din indiviziune	312
6.2. Procedura lichidării pasivului succesoral	314
6.3. Partajul moștenirii.....	319
6.3.1. Noțiuni. Condiții generale.....	319
6.3.2. Obiectul partajului succesoral.....	322
6.3.3. Raportul datoriilor	324
6.3.4. Formele partajului succesoral	326
6.3.4.1. Partajul voluntar.....	326
6.3.4.2. Partajul judiciar.....	327
6.3.5. Drepturile creditorilor cu privire la partaj. Opoziția la partaj	333
6.3.6. Efectele partajului succesoral	336
6.3.7. Obligația de garanție între comoștenitori.....	337
6.3.8. Desființarea partajului succesoral	339
6.4. Partajul de ascendent	340
6.4.1. Noțiuni. Caractere juridice.....	340
6.4.2. Condițiile de validitate ale partajului.....	341
6.4.2.1. Condiții de formă	341
6.4.2.2. Condiții de fond	342
6.4.3. Efectele partajului de ascendent	344
6.4.3.1. Partajul de ascendent prin donație	344

6.4.3.2. Partajul de ascendent realizat prin testament.....	346
6.4.4. Ineficacitatea partajului de ascendent.....	346
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	349
TESTE-GRILĂ	
Sucesiuni (Moștenirea – reguli generale, moștenirea legală, moștenirea testamentară, transmisiunea moștenirii, moștenirea vacantă).....	351
RĂSPUNSURI LA TESTELE-GRILĂ.....	380